Aº. 1853. N°. 283.

Opregte Haarlemsche Courant van Woensdagsche 30 November.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs : *f* 5 in de drie maanden.

WEENEN, 26 November.

Ten gevolge van de bijeenkomst van den Graaf *van Chambord* met den Hertog *van Nemours*, op het kasteel van Frohsdorff, is het vertrek van den eerstgenoemden naar Venetie tot in de volgende maand uitgesteld. Het blijkt nog niet, in hoe ver de Hertogin-weduwe *van Orleans*, als moeder van den Graaf *van Parys*, hare onvoorwaardelijke goedkeuring aan het in die bijeenkomst besprokene heeft gehecht.

— De regtstreeksche berigten van den Donau, langs den gewonen weg ontvangen, maken melding van een gevecht, 't welk nog den 15den bij Tournou, tegenover Nicopolis, is geleverd, en waarin de Turken eene kleine afdeeling kozakken, op een eiland in den vloed, hebben pogen te overvallen, maar met eenig verlies zijn afgeslagen. De tijding, dat de turksche afdeelingen, die aan den Donau hebben gestaan, weder grootendeels zuidwaarts zijn getrokken, wordt bevestigd. Het corps, 't welk bij Turtukaï stond, en 't welk bij Oltenitse slaags is geweest, en den 13den nog 20000 man sterk was, is deels naar Schumla getrokken en deels in de vestingen gelegd. — Omtrent het bedrijf der Turken in Kalefat, tegenover Widdin, heeft men heden niets naders vernomen.

Berigten uit Konstantinopel van den 14den maken wel gewag van een nieuw bevredigings-ontwerp, 't welk de britsche gezant zoude hebben ontvangen, en 't welk hij, met den franschen gezant, aan den Divan zoude hebben medegedeeld, doch waarvan hij zich weinig goeds voorstelde. Het antwoord van de turksche Regering daarop moet met het stoomschip *Fury* zijn afgezonden. Algemeen werd het 'er voor gehouden, dat het afwijzend was.

Intusschen begint de geldelijke toestand van de Verhevene Porte met elken dag bekommerender te worden, en ziet men aldaar met groot verlangen berigten uit het Westen, betreffende eene te ondernemen geldleening, te gemoet. — Sedert het aftrekken der troepen naar den Donau schijnt men met de invordering der belastingen in Europesch Turkije niet ver te kunnen komen,

Den 7den November hebben eenige turksche soldaten, bij hunnen doortogt te Salonichi, zich aldaar buitensporigheden jegens Grieken en andere Christenen veroorloofd. De nieuw benoemde bassa heeft de schuldigen onmiddelijk doen straffen, en de beleedigden voldoening verschaft.

VAN DEN RIJN, 28 November.

Geruchten, ten aanzien van ernstige onlusten in het Odenwald, ter zake der kerkelijke aangelegenheden, zijn niet bevestigd. Op sommige plaatsen is wel eenige onrust onder de menigte bespeurd, maar is de orde niet gestoord. Van de zijde van de voorstanders der prelaten worden adressen aan de Regering van Baden ingezonden tegen de jongste verordeningen, maar ook van de andere zijde worden adressen geteekend, om die Regering te verzoeken, daarbij te volharden. De oostenrijksche bemiddeling is niet aangeboden en ook niet ingeroepen. De beijersche bisschoppen, die onlangs te Spiers vereenigd zijn geweest, hebben een adres aan den aartsbisschop van Freyburg ingezonden, bij 't welk zij hem vermanen, om in den strijd voor de vrijheid der Kerk te volharden. De bisschop van Straatsburg heeft zijne bemiddeling aangeboden.

PARIJS, 27 November.

Heden heeft men hier, ten aanzien der verwikkelingen in het Oosten, niets naders vernomen. Men verzekert, dat niet minder dan 1400 russische soldaten in het water het leven hebben verloren, ten gevolge der stranding van het russische stoomvaartuig op de kust van Azie niet ver van de stad Nicolaï. Van waar deze opgaaf afkomstig zou zijn, wordt niet medegedeeld.

Men blijft steeds volhouden, dat er thans weder ernstig wordt onderhandeld tusschen de fransche en engelsche Regeringen over het aanknoopen van onderhandelingen, welke zullen kunnen strekken tot het oplossen van het turksch-russische vraagstuk. Men meent te bespeuren, dat het laatste keizerlijke besluit, betreffende de wijziging van het tarief, wat de steenkolen aangaat, door welke wijziging de engelsche nijverheid nogal aanmerkelijk is bevoordeeld, in Groot-Brittannie een zeer gunstigen indruk heeft te weeg gebragt, en het ontbreekt uit dien hoofde niet aan personen, die van gevoelen zijn, dat het genoemde besluit allezins zal kunnen strekken tot het naauwer toehalen der banden van vriendschap en goede verstandhouding, tusschen het britsche Kabinet en de keizerlijke Regering alhier te lande. Een gevolg dier toenemende verstandhouding zou zijn, naar van dien kant wordt aangevoerd, het ontwerpen van een nieuw bevredigings-voorstel, 't welk aan Rusland ter goedkeuring zou worden aangeboden. De grondslagen, waarop dat voorstel zou berusten, zouden echter, volgens de loopende geruchten, zoodanig ten gunste van Turkije zijn, dat aan eene aanneming van hetzelve door den russischen Keizer wel niet zou kunnen worden gedacht. Inmiddels beweren doorgaans goed onderrigte personen, dat het zeer mogelijk is, dat vroeg of laat Frankrijk en Engeland gemeenschappelijk als bemiddelende magten tusschen Rusland en Turkije zullen optreden, met het stellige voornemen, om gewapenderhand tusschen beide te treden, ingeval de pogingen, tot eene vredehevende bijlegging van het geschil, zonder gevolg mogten blijven. Hetgeen door sommigen wordt verzekerd, omtrent de aankomst van eene nieuwe en zeer belangrijke russische nota, vindt voorshands nog weinig geloof.

Het half-officiële dagblad *la Patrie* meldt, naar aanleiding van bijzondere uit Belgrado ontvangene berigten, de dagteekening voerende van den 14den November, dat de tusschen Turkije en de servische Regering gerezene moeijelijkheden waren bijgelegd. De Turken zouden, ingevolge het verdrag van 11 Maart 1815, al de versterkte plaatsen van Servie bezetten en de Serviers daarentegen eene afdeeling van 12,000 man zenden, ter versterking van het leger van den Donau. De tijd zal leeren, in hoever deze opgaaf met de waarheid overeenkomstig is. Het blijft niet onopgemerkt, dat zij regtstreeks strijdt met de berigten van vele voorname duitsche bladen, die steeds blijven beweren, dat de regerende Vorst van Servie vastelijk besloten blijft, om eene stipte onzijdigheid in acht te nemen.

Berigten uit Weenen vermelden, dat de Turken aanstalten maakten, om, zonder daartoe door de russische krijgsmagt te worden genoodzaakt, ook de verschansingen bij Kalefat te ontruimen en zich terugtetrekken op den regter-oever van den Donau, even als zulks bij Oltenitse het geval is geweest. Ook deze opgaaf vindt hier nog geenszins een onvoorwaardelijk geloof.

— De terugkomst des Keizers van Fontainebleau is op den 1sten December bepaald. Men blijft steeds volhouden, dat op den 2den December, den verjaardag van zoovele tot de nieuwere geschiedenis behoorende gewigtige gebeurtenissen, eene luisterrijke receptie zal plaats hebben op het paleis der Tuilerien. De groothertogin *Stephanie van Baden*, welker gezondheid, naar het schijnt, nogal heeft geleden, zal gedurende den geheelen winter hier ter stede haar verblijf vestigen.

Heden, zondag, zal Z. M. te Fontainebleau eene groote wapenschouwing houden over de troepen, welke te Melun en de verdere omliggende plaatsen in bezetting liggen. Aan die wapenschouwing zullen ook deelnemen de brigades der gendarmerie te Melun en te Fontainebleau.

— *Namik-bassa* is hier ter stede uit Konstantinopel aangekomen en, op uitnoodiging des Keizers, onverwijld naar Fontainebleau vertrokken tot het bijwonen der laatste groote feesten, welke aldaar nog ten Hove zullen worden gegeven.

— Gisteren is in het paleis te Fontainebleau een raad van ministers gehouden, onder het voorzitterschap van Z. M. den Keizer.

— Het keizerlijke besluit, betreffende de oprigting van de tien nieuwe battaillons jagers, houdt nog in, dat elk dier corpsen zal bestaan uit 1288 officieren, onder-officieren en soldaten, verdeeld in tien compagnien. Heden wordt verzekerd, dat de genoemde battaillons zullen worden georganiseerd in vestingen. Reeds worden Metz, Besançon, Grenoble, Douai en Vincennes genoemd als aanstaande garnizoensplaatsen dier jager-battaillons. Voor het grootste gedeelte zullen de nieuwe battaillons worden georganiseerd naar het voorbeeld der reeds bestaande jager-battaillons, welke reeds zoovele en gewigtige diensten hebben bewezen in Africa en bij het beleg van Rome. Eenige veranderingen, welke de ondervinding als doeltreffend heeft doen kennen, zullen daarbij echter worden ingevoerd.

— De *Moniteur* spreekt heden bepaaldelijk het gerucht tegen, alsof de Regering voornemens zou zijn om verlof te geven tot het weder-openen der openbare dobbelhuizen alhier ter stede. Volgens het officiële dagblad, is dat gerucht alleen een gevolg van kwaadwilligheid.

— In de op 21 November gehoudene zitting van de spaansche Kamer der Gedeputeerden is door het spaansche ministerie de intrekking aangekondigd der door het vorige ministerie *Bravo Murillo* ingediende voorstellen, tot wijziging der Constitutie. In die zitting heeft voorts de heer *Gonzalez Bravo* van de bewindslieden inlichtingen gevraagd, ten aanzien van het in stand houden van het besluit, waarbij aan de dagbladen verboden wordt, om een of ander verslag van het verhandelde in de Kamer medetedeelen, dan dat, 't welk van regeringswege wordt opgemaakt.

Deze gebeurtenis heeft wel geene dadelijke voor de bewindslieden onaangename gevolgen gehad, doch is al spoedig beschouwd als een bewijs, dat de staatkundige tegenstanders van het ministerie *Sartorius* het aan geene pogingen zullen laten ontbreken, om den geregelden gang van zaken, zoo mogelijk, te belemmeren. Uit de laatste uit Madrid ontvangene berigten blijkt, dat de oppositie tegen het nieuwe Kabinet dagelijks krachtiger werd, ten gevolge van de aansluiting van invloedrijke staatslieden. In Madrid was men niet vreemd van het denkbeeld, dat belangrijke gebeurtenissen werden voorbereid, en hield men het voor nagenoeg zeker, dat er tusschen de bewindslieden en hunne tegenstanders een heftige strijd zou ontstaan, vóór de bevalling der Koningin, die thans de negende maand harer zwangerschap is ingegaan.

'SGRAVENHAGE, 28 November.

Bij het laatste onderzoek van het *zevende* hoofdstuk der staatsbegrooting, betreffende de kosten van de r. k. Eeredienst, is in eene der Afdeelingen der Tweede-Kamer ter sprake gebragt de inhoud eener nota, welke den 4den Augustus door den kardinaal *Antonelli* zoude zijn geteekend, en in welke wordt gewaagd van stellige documenten, wegens aan de nederlandsche Regering gedane mededeelingen, van wege den pausselijken Stoel, en is het verlangen geopenbaard, dat de Regering zich, omtrent de echtheid van dit staatsstuk, 't welk het allereerst in het buitenland is bekend gemaakt, en omtrent den inhoud daarvan, zou verklaren.

Dit schijnt den heer *van Zuijlen van Nijeveld*, die als minister van Buitenlandsche Zaken, in April ll., met de heeren *Thorbecke*, *v. Bosse* en *Strens*, van het hoog Bewind is ontslagen, aanleiding te hebben gegeven, om den heer voorzitter van de Tweede-Kamer een dusgenaamden open brief te doen toekomen, van welken afschriften aan de leden van genoemde Vergadering zijn medegedeeld.

In dien brief verklaart de schrijver, dat hij van den 16den October, als wanneer hij het bestuur van het departement heeft aanvaard, tot den dag zijner aftreding, slechts driemalen den pausselijken Internuntius heeft ontmoet; — de eerste maal, bij gelegenheid eener loutere pligtpleging, als wanneer, ten aanzien van het herstel der bisschoppelijke hierarchie, niets anders is besproken, dan hetgeen den 18den April aan de Kamer is medegedeeld; — de derde maal, na het bekend worden van de pausselijke allocutie.

De tweede ontmoeting, die in den loop der maand Januarij heeft plaats gehad, heeft, volgens den schrijver, moeten dienen niet tot het doen van mededeelingen, maar tot het opgeven der redenen, welke het doen van mededeelingen in den weg stonden. Daar bij vermeldt de schrijver, te hebben vernomen, dat men te Rome, ten aanzien van het aantal diocesen, nog tot geen bepaald besluit was gekomen; — met de stellige en plegtige verklaring, dat, bij dit gesprek met geen enkel woord is gerept, noch van de oprigting van een aartsbisdom, noch van Utrecht, noch van Haarlem als de zetels van prelaten, en deze gelegenheid door hem is waargenomen, om met den meesten ernst op de noodzakelijkheid van tijdige en volledige mededeeling aantedringen, terwijl, tijdens het bestuur van den schrijver, geene schriftelijke bescheiden van den Internuntius zijn ontvangen, dan de geleidende brieven, waarvan in de *Staats-Courant* van den 27sten April de mededeeling is gedaan.

De schrijver beroept zich, tot toelichting van deze aangelegenheid, op stukken, die nog aanwezig moeten zijn, en in de eerste plaats op een brief van den nederlandschen gezant te Rome, in de maand Februarij aangekomen, houdende, dat men te Rome zeer voldaan was over de goede tijdingen, welke door den Internuntius waren overgezonden, ten blijke, dat de nederlandsche Regering zich gaaf met de voorgenomene organisatie vereenigde, en dat daarop is geantwoord, dat 'er voor dergelijke goede tijdingen geen grond was, vermits geene openingen, van welken aard ook, waren gedaan; — welk antwoord ten minste vier weken vóór de allocutie in Rome is gegeven, zoo dat de stellige documenten, waarvan in de nota van den kardinaal wordt gewaagd, waren tegengesproken, voor dat 'er van allocutie of breve sprake was.

De schrijver beroept zich ten tweede op een brief van den gezant in Rome, almede in Februarij ontvangen, waarin voor het eerst, bij wijze van gerucht, werd gemeld, dat van een aartsbisdom van Utrecht werd gesproken, met bijvoeging, dat deze brief is medegedeeld aan het departement voor de r. k. Eeredienst, en heeft geleid tot een antwoord, waarbij den gezant werd aanbevolen, niets te verzuimen, om het tot stand komen van een dergelijk ontwerp te beletten.

De schrijver verklaart, alzoo nooit te hebben kunnen gelooven, dat Rome, zonder te waarschuwen, zoude overgaan tot handelen, en in dit vertrouwen te zijn te leur gesteld. Ten aanzien eener in de Kamer gemaakte opmerking, dat hij niet opgewassen was tegen de fijne politiek van het Hof van Rome, meent de schrijver te moeten opmerken, dat, zoodra hij in die fijne politiek een helder inzigt begon te verkrijgen, hij niet heeft geaarzeld, zijne medewerking te verleenen aan het besluit des Konings tot het tijdelijk terugroepen van den gezant bij het genoemde Hof. Naar zijn inzien, had men het ontbreken van eene voorloopige kennisgeving niet moeten loslaten, zonder daarvoor voldoening te hebben ontvangen. Hij verklaart zich te kunnen voorstellen, dat het spoedig herstel van de goede verstandhouding met Rome eene dergelijke toegefelijkheid vorderde, maar niet te kunnen gedoogen, dat men, ten koste van zijnen goeden naam, onzekerheid zoude laten bestaan, omtrent onze meest gegronde grief tegen het pausselijk Bewind.

— Bij haar antwoord op de in de Afdeelingen der Tweede-Kamer gemaakte bedenkingen, betreffende het ontwerp van wet, 't welk strekt om de regten op den invoer van granen en andere levensmiddelen tijdelijk te verminderen, heeft de Regering, op daartoe door de commissie van rapporteurs gedaan verzoek, eenen staat medegedeeld, aanwijzende de opbrengst van den oogst der voornaamste graansoorten hier te lande, in de laatste zeven jaren, zoo als de opgaven daarvan bij het departement van Binnenl. Zaken zijn ingekomen. Daaruit blijkt, dat de opbrengst van de *tarwe* in het jaar 1846 is geweest 39,996 lasten (elk last van 30 mudden), en in elk der zes volgende jaren respectivelijk: 58,228, 58,297, 51,296, 51,026, 52,772 en 59,467 last. — De opbrengst der *rogge* is in die zelfde jaren geweest respectivelijk: 53,238, 125,862, 110,337, 122,908, 112,269, 102,818 en 96,942 last. — De opbrengst der *gerst*: 40,315, 51,499, 48,404, 45,770, 42,672, 40,569 en 46,046 last. — Van de *haver*: 68,574, 93,200, 87,800, 95,291, 83,473, 76,155 en 89,861 last. — Van de *boekweit*: 41,985, 32,765, 48,200, 33,882, 32,548, 43,795 en 34,968 last.

Hoeveel graan, hetzij van buitenlandschen, hetzij van binnenlandschen oorsprong, tot binnenlandsch verbruik heeft gediend, is niet met volkomene naauwkeurigheid optegeven. Alleen bij benadering is daaromtrent uit de staten van den oogst en van den in- en uitvoer tot verbruik, gevolgtrekking te maken. Zoo is b. v., in het tijdvak van 1848—1852, eene hoeveelheid van 69,456 last tarwe tot verbruik van buitenslands ingevoerd, terwijl 70,272 last tarwe gedurende datzelfde tijdvak uit het vrije verkeer is uitgevoerd. Daaruit is alleen met zekerheid afteleiden, dat gedurende dit tijdvak de tarwe van binnenlandschen oorsprong voor de behoefte meer dan voldoende is geweest. Afgaande op de bovenvermelde opgaven van den oogst, gedurende de jaren 1846—1852, zou men kunnen aannemen, dat in de binnenlandsche behoefte voorzien is door de ingevoerde hoeveelheid tarwe van buitenslands en door de opbrengst van den oogst, verminderd met het bedrag der tarwe, welke uit het vrije verkeer is uitgevoerd, daar het waarschijnlijk is, dat de uitgevoerde tarwe over het geheel tot den oogst heeft behoord.

Ook omtrent de hoeveelheid graan, die uitsluitend voor de branderijen heeft gediend, kan geene volkomen juiste opgaaf gedaan worden. Alleen kan medegedeeld worden, dat gedurende de jaren 1850, 1851 en 1852 gemiddeld zijn veraccijnsd 224,874 vaten en 93 kan gedistilleerd à 100 pc.; uitgevoerd 89,712 vaten en 72 kan, en onder vrijdom ingeslagen in fabrieken 11,010 vaten en 54 kan, dus te zamen 325,598 vaten en 19 kan. Daarvan is uit de aardappelen-stokerijen geleverd gemiddeld 4,745 vaten en 52 k.; zoodat, als vervaardigd in de korenbranderijen, overblijven 320,852 vaten en 67 k. gedistilleerd à 100 pc. Deze som is echter bij raming opgemaakt, nademaal van het uitgevoerde gedistilleerd de gehalte

niet bekend is. Indien men nu aanneemt, dat al de korenwijnbranders 56 vingerhoeden gedistilleerd van 100 pc. per pond meel bekomen, dan zijn over de genoemde 320,852 vaten 67 kan, gebezigd 57,295,119 ponden meel. Die branders bezigen gewoonlijk 2/3 rogge en 1/3 gerst: zoodat zij, gedurende de jaren 1850, 1851 en 1852, gemiddeld jaarlijks gebruikt hebben 38,196,746 ned. ponden rogge en 19,098,373 n. ponden gerst. Berekent men nu de rogge tegen 68 en de gerst tegen 62½ pond per mud, dan verkrijgt men, dat door de branders verbruikt zijn ongeveer 561,71, mud, of 18,723 last en 27 mud rogge, en ongeveer 305,574 mud, of 10,185 last en 24 mud, gerst.

'SGRAVENHAGE, 29 November.

De president en de leden van de Rekenkamer zijn heden, op last van Z. M. den Koning, ten Hove ter maaltijd genoodigd.

HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik der Nederlanden* en Prinses *Maria* zijn heden uit Duitschland in deze hofstad aangekomen.

— De gewone audientien van de ministers van Financien en van Marine zullen in den loop dezer week niet kunnen plaats hebben.

— Op voordragt van den minister van Kolonien, heeft Z. M. bij besluit van den 29sten November, ingesteld eene Staats-commissie, ten einde te onderzoeken, welke maatregelen, met het oog op den tegenwoordigen toestand der slaven-bevolking in de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, door de Regering kunnen en behooren te worden genomen, met opdragt aan die Staats-commissie, om van hare bevinding verslag te doen, onder bijvoeging van de voorstellen, waartoe dat onderzoek mogt aanleiding geven, en heeft benoemd tot voorzitter derzelve commissie den heer *J. C. Baud*; tot leden, de heeren: *J. C. Rijk*, mr. *G. Groen van Prinsterer*, mr. *J. Heemskerk Bzn.*, *R. F.* baron *van Raders*, *R. H. Esser*, mr. *P. Fiers Smeding*, mr. *A. Brugmans* en *G. C. Bosch Reitz.*

— Z. M. heeft benoemd: tot 2de luitenants bij de inf.; bij het 1ste reg., den serg. *J. E. J. Strengnart*; — bij het 2de reg., de serg. *J. C. P. A. Lanzing*, *K. K. den Exter van den Brink*, alsmede den fourier *W. A. J. J. Kraal*: — bij het 4de reg., den serg. *J. J. Roelants*, en den four. *L. C. Eras*; — bij het 5de reg., den serg. *W. H. M. C.* baron *Sweerts de Landas*; — bij het 7de reg. den four. *J. H. Folkerts.*

— In de bijeenkomst van de Tweede-Kamer van heden zijn weder verscheidene adressen ingekomen, ter aanprijzing van het voorstel van den heer *Thorbecke* c. s. ter afschaffing van den accijns op het geslagt, en tevens ter opheffing van de belasting op het tonnengeld.

De heer *Albarda van Ekenstein* heeft verlangd, dat op zijn adres, ten einde voor de openstande plaats als lid der Rekenkamer in aanmerking te komen, geene verdere acht zou worden geslagen.

In de Afdeelingen zijn benoemd tot rapporteurs voor de wet, ter regeling van het muntwezen in Nederlands Indie, de heeren *Stolte*, *Baud*, *Hugenholtz*, *Rochussen* en *Hoffmann*: — voor de voordragt, wegens de dading, betreffende domeinen, met de gemeente Rucphen, de heeren *Engelen*, *Beens*, *Jespers*, *v. d. Heuvel* en *v. Foreest*; — en voor de voordragt, wegens de goedkeuring van provinciale belastingen, de heeren *Oosting*, *Meeussen*, *Westerhof*, *Zijlker* en *v. Foreest.*

Daarop zijn de beraadslagingen geopend over de begrooting voor de Binnenlandsche Zaken, uitmakende het *vijfde* hoofdstuk der staats-begrooting.

De heer *v. Lijnden* heeft het eerst het woord daarover gevoerd, en aangemerkt, dat de ondervinding heeft geleerd, dat 'er groote bezwaren zijn voortgesproten uit de reeds tot stand gebragte organieke wetten: — bezwaren, waarvan de opheffing, naar zijn inzien, allernoodzakelijkst moet worden geacht. De spreker heeft daarbij gewezen op het gebeurde in Nijmegen, ter zake van het kiezerschap voor den Gemeenteraad, 't welk genoegzaam is uiteengezet in een vlugschrift van den burgemeester dier stad, den heer *Bijleveld*, en alwaar men personen, die volstrekt geene bevoegdheid hadden, om als kiezers te kunnen optreden, door het middel van patent, die bevoegdheid heeft willen doen toekennen: derwijze dat baard-scheerders- en paruiken-makers-knechts, als werkende met 32 bedienden werden opgegeven. Hij heeft de personen beklaagd, die, door anderen verleid, de slagtoffers daarvan zijn geworden, maar niettemin daaruit het betoog ontleend van de dringende noodzakelijkheid, om aan deze en dergelijke misbruiken paal en perk te stellen: — de Gemeente-wet, die in sommige opzigten onuitvoerbaar is, te verbeteren, en van het ijzeren keurslijf, waarin de besturen beknepen zijn, te ontdoen.

Ook de jagtwet is hem voorgekomen, zoo veel gebreken op te leveren, dat hij, indien zulks met de parlementaire vormen was overeen te brengen, dezelve bijna met den naam van prulwerk zoude willen bestempelen. — Hij heeft gemeend, het een, zoowel als het ander, aan de zorg der Regering te mogen aanbevelen.

De heer *ten Cate* heeft zich over 't algemeen ten voordeele der voordragt verklaard en gemeend, dat men geenszins voor eenige verhooging van uitgaven mag terugdeinzen, indien deze kunnen strekken ter bevordering van nijverheid, en vooral niet, indien de geldelijke toestand van den Staat die uitgaven gedoogt. — Hij heeft gemeend, den minister daarbij te mogen indachtig maken op de kanalisatie van Assen naar Groningen, en op den aanleg van spoorweg-liniën door Vriesland, Groningen en Overijssel. — De heer *Reinders* heeft zich almede geenszins tegen de onderwerpelijke begrooting verklaard, maar ook doen opmerken, dat in Groningen nog veel behoefte bestaat aan verbetering van gemeenschap en die provincie weinig geniet van hetgeen van Staatswege daarvoor wordt besteed. De heer *Zijlker* heeft in gelijken zin gesproken.

De heer *v. Goltstein* heeft aangevoerd, dat hij in het vorige jaar bezwaar tegen het hoofdstuk heeft gehad, uithoofde, eensdeels van te hooge opdrijving der uitgaven voor Waterstaat en openb. werken, en anderdeels van zamenvatting van zeer ongelijksoortige onderwerpen in een en hetzelfde artikel. Dat bezwaar is, wel is waar, nog geenszins weggenomen, doch thans minder geldende, nademaal het als een gevolg moet worden beschouwd van hetgeen vroeger is vastgesteld. Spr. heeft hetgeen is aangevoerd ten aanzien van productive en inproductive uitgaven beantwoord, en ontkend, dat de algemeene inkomsten eene vermindering zouden hebben ondergaan, alsmede dat de provincie Groningen ongelijkmatig zou zijn bedeeld, wat den aanleg van openb. werken betreft. Hij heeft zich verder verklaard voor de herziening der organieke wetten, en verwacht, met het oog op de Gemeentewet, meer bepaald, in betrekking daarmede, verbetering van het gemeentelijke belastingstelsel. De grondslag der uniformiteit van dat stelsel moet, volgens den spr., uit de wet worden geligt, en centralisatie-geest en bureaucratie uit den weg geruimd. De Regering zal, zoo lang zij daarmede draalt, niet op eenen vasten grond staan, vermits de geest der organieke wetten die is van de vorige Regering.

De heer *Schimmelpenninck v. d. Oye* heeft den wensch geuit, dat ook in Groningen veel goeds mogt worden tot stand gebragt, maar is opgekomen tegen het beginsel der verdeeling van de subsidien over de provincien, als soms strijdig met de nationale ontwikkeling en de algemeene belangen. Spr. verheugt zich over den gunstigen toestand van 's Lands financien, waardoor de uitvoering van groote werken mogelijk wordt gemaakt en vroeger geledene schade zal kunnen worden ingehaald.

Bij de verdere beraadslagingen heeft de heer *Donker* zich verklaard tegen de rigting van het vorig Bewind, en, na door den voorzitter te zijn verzocht, om niet van het hoofddoel, de begrooting, af te wijken, verscheidene gebreken in de organieke wetten aangewezen en op de daaruit voortgevloeide botsingen.

De heer *Dirks* heeft 'er aan herinnerd, dat in der tijd reeds de vrees is betoond, dat van het middel van patent misbruik voor het kiesregt zou kunnen worden gemaakt, en dat door den toenmaligen minister van Binnenl. Zaken is beweerd, dat, indien daarvan mogt blijken, bij herziening daarin zoude worden voorzien. De heer *de Kempenaer* heeft op dergelijke herziening aangedrongen, en heeft ook gewezen op gebreken in de provinciale wet, ten aanzien van de bevoegdheid van Ged. Staten,

Na eene woordenwisseling tusschen de heeren *Dommer* en *v. Lijnden*, bij welke de eerste beweerde, dat het gebeurde te Nijmegen niet aan eene enkele partij moet worden toegeschreven, heeft de heer *v. Lijnden* verklaard, dat hij dit ook geenszins ten laste van eene enkele partij heeft willen brengen, maar het gebeurde afkeurt, om 't even van welke zijde het moge zijn gekomen.

De minister van Binnenl. Zaken heeft zich, wat de staatkundige gedragslijn betreft, gehouden aan de verklaring van den minister van Justitie, en wat de organieke wetten aangaat aan de memorie van beantwoording.

Nadat de heeren *Thorbecke*, de minister van Justitie, *v. Goltstein* en *de Kempenaer* nog het woord hadden gevoerd, zijn de algemeene beraadslagingen gesloten en de art. 1—48 bijna zonder woordenwisseling goedgekeurd, en zullen de verdere beraadslagingen op morgen worden vervolgd.

Den 29sten zijn de pleidooijen, betreffende het regt van de stad Leyden op het Haarlemmer-meer voor de arr. regtbank te Amsterdam begonnen. Voor genoemde stad zijn opgetreden de heeren mrs *Brugmans* en *Lipman*, en voor den Staat de heeren mrs. *Faber van Riemsdijk* en *F. C. Donker Curtius.*

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 29 November. Den 28sten dezer in Texel binnengekomen: *Rembrandt van Rhijn*, Grivel, Batavia; de stoomb. *Diana* en *Lord John Russell*, beiden van Londen; *Graaf van Rechteren*, Hull; *Eensgezindheid*, Visser, Riga; *Newa*, Kok, Memel; *twee Vrienden*, Ruig, Fredrikstad; *Speculationen*, Christensen, Osterrisoer; en uitgezeild: *Josephine*, Bouchet, Newcastle; *Maria Cornelia*, Voss en *Louise*, Jensen, beiden op avontuur. Wind z. z. w.

Den 28sten dezer in Helvoet binnengekomen: *Pinas Berg*, Herting, Newjork; de stoomb. *Earl of Auckland*, Londen; *Eensgezindheid*, Kruisinga, Fredrikstad; en uitgezeild: *Susanna Elisabeth*, Koning, Nickerie; *Elisa & Mary*, Hawksworth, Goole; *Gem*, Dawson, Jarmouth. Wind z,

Den 4den dezer te Ancona binnengekomen: *Tjallinga Aurelia*, Fekkes, Amsterdam.

Den 18 dezer te St. Malo binnengekomen: *Courier*, Bregeon, Rott.

Den 24sten dezer te Plymouth binnengekomen; *H. Willebrordus*, de Boer, Newcastle naar Singapore.

Den 26sten dezer te Falmouth binnengekomen: *Backenhagen*, Hakker, Salonica.

Den 24sten dezer van Cardiff uitgezeild: *Johanna*, Bik, Hongkong.

AMSTERDAM, 29 November. Het schip *Quirina & Anna*, kapt. Bechtold, van hier naar Liverpool, is, volgens telegraphisch berigt van Londen van 28 dezer, totaal verongelukt, doch het volk gered.

Het schip *Anna*, kapt. Hilbrands, van Suriname herwaarts gedestineerd, is, volgens telegraphisch berigt van Londen van 28 dezer, lek, met verlies van zeilen, verschansingen en met meer andere schade te Plymouth binnengeloopen.

PLYMOUTH, 25 Nov. Het schip *Hermann Voss*, kapt. Krogh, van Rotterdam naar St. Ubes, is alhier met verlies van fokkemast, zeilen en met meer andere schade binnengeloopen.

Een Nederl. oorlog stoomschip, hebbende 65 dagen reis van Batavia naar Amsterdam, is gisteren avond in de nabijheid van deze haven gepraaid, hebbende eenige schade.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

29 *November* 1853. — 4½ *ure.*

			van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld. . .	2½	pct.	61 3/16	⅜	61¼
„ „	3	„	73⅛	⅛	73¼
„ „	4	„	92⅛	3/16	—
Amortisatie-Syndicaat . .	3½	„	91 6/16	—	—
Handelmaatschappij . .	4½	„	127	resc.	
Oost-Indische Leening. .	4	„	92⅛	—	—
Aand. Holl. Spoorweg.			—	—	—
Leen. „ „ .	4½	pct.	—	—	—
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½	„		—	—
FRANKRIJK, Certificaten . . .	3	„	—	—	—
„ . . .	4½	„	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & Co. . . .	5	„	104¼	—	—
„ „ 1828/1829.	5	„	102¾	—	—
Certificat. „ 1831/1833.	5	„	94¼	—	—
„ „ 1840	4	„	89¼	½	—
„ bij Stieglitz. . .	4	„	87¾	—	—
„ „ „ N. .	4	„	—	—	—
Inschr. in Assignatiën . .	6	„	—	—	—
Certific. van „ . .	6	„	—	—	—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500 . .		*f*	153	—	—
Obligatiën	4	pct.	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	1	„	21 7/16	½	21 7/16
„	3	„	45¼	½	45⅜
„ Binnenl. . .	3	„	40 11/16	13/16	40¾
Amortisable			4 11/16	¾	—
Bew. Coupon			5⅛	7/16	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll. .	5	pct.	—	—	—
„ „ „ . .	4	„	—	—	—
„ Metalliek . .	5	„	75 11/16	⅞	—
„ „ N. .	5	„	90	—	—
„ „ . .	2½	„	38 15/16	39	—
BELGIE, ...	2½	„	—	—	—
Rothschild, ...	2½	„	49¾	—	—
„	4½	„	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	„	—	—	—
„ „ £ 200	5	„	—	—	—
PORTUGAL, Oblig.	3	„	36 5/16	½	36 7/16
„ defired	3	„	—	—	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	„	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans . .	4½	„	69	—	—
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans .	3¾	„		—	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2¼	„	18 9/16	⅝	onbep.
MEXICO, Oblig. 1851	3	„	22 13/16	23 1/16	—
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			4 1/16	⅛	—

Ned. Bank 5 pc. 116½ à 117. Maatsch. van Weldadigheid 4 pc. 87⅜. Rusland cert. adm. te Londen 4½ pc. 95. Oostenrijk Metall. La B. 5 pc. 90. Napels cert. bij *Lamaison & Bonwer* 5 pc. 98⅝. Denemarken obl. Londen 5 pc. 100¼. Griekenland obl. geldl. 1825 5 pc. 4½. Venezuela obl. uitgest. 13½. Grenada obl. uitgest. 7¾ à 15/16. — Beleening 3. Prolongatie 4.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
J. STROEVE Bz.

De markt was heden weder flaauw gestemd en al de fondsen waren tot min of meer lagere prijzen verkrijgbaar.

MADRID, 25 November. De 3 pc. renten 42¼; 1 pc. 22.

WEENEN, 28 November. De 5 pc. metall. 92⅞.

LONDEN, 29 November. De 3 pc. gecons. resc. 95⅜. Mexico 24⅞. Spanje 1 pc. 22.

PARIJS, 28 November. De 3 pc. renten 74 fr. 20; 4½ pc. 99 fr. 90. Spanje 1 pc. 21¾; 3 pc. binnenl. 41¾.

WISSELCOURS.

Amsterdam, den 29sten November 1853.

Petersburg 2/m. 185. *Porto* 3/m. 41. *Lisbon* 3/m. 41. *Hamburg* 2/m. *f* 35⅞; idem zigt *f* 35½; papier. *Londen* 2/m. *f* 11,55; idem zigt *f* 11,65; geld. Disconto 3 pc.

MARKTBERIGTEN.

ROTTERDAM, 28 November. *Tarwe*: Zeeuws., Vlaams. en Overm. bij redelijken aanvoer minder begeerd en meerendeels 25 cts. lager losgelaten, de beste jar. van *f* 16 tot *f* 17, mindere van *f* 13,50 tot *f* 15,50, de beste nieuwe van *f* 16,25 tot *f* 17,25, mindere van *f* 14 tot *f* 16; Pools. en roode tot staande prijzen bij uitslijting: 156 p. witb. Pools. *f* 485, *f* 490; 154 p. o. dito *f* 480; 156 p. dito *f* 475; 160, 161, 162, 163, 164 p. Hoogl. Kleefs. *f* 485, *f* 490, *f* 495, *f* 500, *f* 510; 161 p. Bovenl. Ris *f* 490; 157 p. Stettin *f* 480; 157 p. Rostock *f* 475; 158 p. Bovenl. *f* 475; 163 p. Cubanca *f* 445; 160 p. Petersb. dito *f* 440. In veiling: 14 last 156 p. bonte Pools *f* 460, *f* 461. *Rogge*: Overm., Zeeuws. en Vlaams. weinig ter markt en 25 cts. hooger *f* 11 à *f* 12,25; Buitenl. als voren: 148 p. Kaukasus *f* 333; 148 p. Burgas *f* 330; 145 p. Eupatoria *f* 320; 146 p. Frans. *f* 320; 145 p. Odessa *f* 315; 146 p. o. Rijn *f* 310; 146 p. o. Pruiss. *f* 310; 142 p. Arch. *f* 303, *f* 310; 140 p. o. dito *f* 300. *Gerst*: Zeeuws., Vlaams. en Overm. winter als voren *f* 8,40 à *f* 8,90; dito zomer 10 cts. lager *f* 7,40 à *f* 8. *Haver* 10 à 20 cts lager; Zeeuws. en Inl. korte *f* 3,80 à *f* 4,90; dito lange *f* 3,10 à *f* 3.70. *Boekweit*, op 140 p.: N. Brab. *f* 245, *f* 247; Grootbrab. *f* 245; Rozend. *f* 248; Vlaams. *f* 243; Rijn *f* 245, *f* 248; o. Vriesveen *f* 237. *Erwten*: Zeeuws. groene *f* 11 à *f* 12; groote dito *f* 12 à *f* 13; Geld. graauwe *f* 13 à *f* 16. *Boonen*: Zeeuws. en Walch. witte *f* 11,50 à *f* 14,50; dito bruine *f* 10,50 à *f* 15; dito paardenb. 30 cts. lager, drooge van *f* 7,70 tot *f* 8,10; wakke van *f* 6 tot *f* 7,25. *Koolzaad*: gewoon Zeeuwsch in zakken £ 64.

*** Getrouwd:

METEREN, 25 November 1853. Eenige kennisgeving.

C. KROUWEL, Onderwijzer, met M. R. STROEK, Wed. *H. Gräfing*.

*** Getrouwd:

BLOKZIJL, den 28sten November 1853.

A. M. VAN KESSEL, met L. S. BOUMAN.

*** LEEUWARDEN, 25 November 1853. Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER *D. FEENSTRA*, geliefde Echtgenoot van A. T. HAAGSMA, Notaris.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON *M. S. E. VERMEULEN*, geliefde Echtgenoot van

AMSTERDAM, 25 November 1853. Mr. AUG. PHILIPS.

*** Heden verloste van een' welgeschapen doch *dooden* ZOON *JACOBA PETRONELLA VAN STARCKENBORG VAN STRATEN*, hartelijk geliefde Echtgenoote van G. W. VAN BARNEVELD KOOY.

AMSTERDAM, 25 November 1853.

*** Heden beviel, vrij voorspoedig, van eene DOCHTER, Vrouwe *A. E. M. GRÆVESTEIN*, geliefde Echtgenoot van Mr. C. L. DE VOS.

UTRECHT, 26 November 1853.

*** Mijne geliefde Echtgenoote *M. VAN WAERT*, beviel heden zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER. PR. AVIS Cz.

WESTZAAN, 26 November 1853.

Algemeene kennisgeving.

*** Te LEEUWARDEN, 27 November 1853. Bevallen van eene DOCHTER *W. D. LAURENTIUS*, Echtgenoote van den Majoor, Provinciale Adjd. in Vriesland H. B. MOENS. Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON, *ADRIANA VAN MAAREN*, geliefde Echtgenoote van M. D. BURKENS,

KRALINGEN, 27 November 1853. Genees-, Heel- en Verloskundige.

*** Bevallen van een' ZOON, Vrouwe *G. C. VAN BUTTINGHA WICHERS — WERNINK.*

KLINCKEMA, bij *Zuidhorn*, 27 November 1853.

*** Mijne Echtgenoote *GEERTRUY CATHARINA GOUDT*, beviel heden van eenen ZOON.

AMSTERDAM, 27 November 1853. E. J. BRANDENBURG. Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed mijne hartelijk geliefde Echtgenoot E. M. VAN DER BREGGEN, in den ouderdom van 37 jaren, na eene zeer gelukkige Echtvereeniging van bijna 15¼ jaar.

Allen die de overledene van nabij gekend hebben, kunnen alleen beseffen wat ik en mijne zes Kinderen in haar verliezen. God sterke mij, om dit mijn verlies met gelatenheid te dragen, en doe mij in Zijnen wil berusten.

BRESKENS, 24 November 1853. J. G. DUSSER DE BARENNE. Kapitein, 2e Regt. Inft.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed tot onze bittere droefheid, de jongste onzer Lievelingen, GEERTRUIDA MARIA.

OUDEWATER, 24 November 1853. G. VAN DER LEE. M. VAN DER LEE, REGTUYT.

*** Heden overleed, na eene ongesteldheid van weinige dagen, mijn waarde Broeder, de Heer ALBERTUS NIEUKERK, in den ouderdom van ruim 81 jaren.

NAARDEN, 24 November 1853. C. NIEUKERK.

*** Onze waarde Broeder ADRIAAN CORVER, overleed Donderdag ll. te AMSTERDAM, tot onze diepe droefheid, na eene langdurige ongesteldheid, in den ouderdom van 29 jaren circa 6 maanden. *Uit aller naam*,

Den 24sten November 1853. Cs. CORVER Pz.

*** Gisteren ontsliep, in de hope des beteren levens, mijn hartelijk geliefde Schoonvader, de Heer SIJTZE WESTERBAAN, te *Bolsward*, in den ouderdom van tachtig jaren. W. MUURLING.

GRONINGEN, 25 November 1853.

*** OMMEN, den 25sten November 1853. Heden overleed ten gevolge eener leverziekte, tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, in den ouderdom van ruim 58 jaren, mijn geliefde Echtgenoot JAN LINDENHOVIUS, gedurende ruim 36 jaren geneesheer alhier.

Wed. J. LINDENHOVIUS, geb. HARTGERS.

*** Heden overleed Vrouwe A. J. BACKER, geliefde Echtgenoot van G. LUDEN.
AMSTERDAM, 24 November 1853.

*** Tot onze droetheid overleed heden voormiddag, na eene ziekte van drie weken, onze waarde Moeder en Behuwd-Moeder ADRIANA AMBAGTSHEER, Wed. *Jan de Koning Hz.*, in den leeftijd van ruim zes en zeventig jaren. Dankbaar voor het voorregt, hare liefderijke zorg voor ons en de onzen tot op zulk eenen ouderdom te hebben mogen bezitten, zal steeds hare nagedachtenis bij ons in zegenend aandenken blijven.
WOERDEN, JH. DE KONING, Jz.
25 November 1853. *Uit aller Naam.*

*** Heden overleed in den ouderdom van 66 jaren, mijne hartelijk geliefde Moeder, HENDERINA HARBRINK, Weduwe den Heer *C. Fiehne*, Oud Maire en Notaris in de Zijpe, laatst 1e Luitenant Kwartiermeester. Diep betreurd door mij, hare eenige Dochter en verdere Betrekkingen. C. F. C. FIEHNE.
AMSTERDAM, 25 November 1853.

*** Gisteren avond overleed, in den ouderdom van bijna 65 jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot TJARDUS HOUTSMA. D. L. SPANNENBURG,
HARLINGEN, Wed. *T. Houtsma.*
26 November 1853. *Mede namens mijne Kinderen.*

*** Na langdurig lijden ontsliep heden, tot mijne en mijner Kinderen bittere droefheid, mijne geliefde Echtgenote, CHRISTINE LOUISE THEDINGA, in den ouderdom van ruim 42 jaren. C. G. PETERS.
AMSTERDAM, 26 November 1853.

*** Heden overleed alhier, in den ouderdom van 21 jaren, de Hoog-Wel-Geboren Heer H. W. U. Baron VAN AYLVA RENGERS, 2de Luit. bij het Regement Grenadiers-Jagers.
BERGEN OP ZOOM, 27 November 1853.

*** Heden overleed in den ouderdom van drie en vijftig jaren, Mevrouw LOUISE CORNELIA KRANTZ, Weduwe den Edel Groot Achtbaren Heer Mr. *Pieter Eliza Piepers.*
LEYDEN, 27 November 1853.

*** *Oosterhout, 31 October 1853. Kerkvoogden en Notabelen der Hervormde Gemeente alhier*, een en andermaal door verscheidene Familiën uit Holland aangezocht om Woning, maar bij den toenemenden bloei dezer plaats, die van meer dan eene reden in de laatste jaren zeer gezocht is, uit gebrek aan Woningen aan die menigvuldige aanvragen, tot hun leedwezen, niet kunnende voldoen, hebben eene GELDLEENING geopend groot **ƒ 25,000,** tegen 3 pCt., Jaarlijksche Renten, met aflossing in der tijd van het Kapitaal en onder de meest voldoende waarborgen voor Kapitaal en Renten. Hun doel is om hiervoor Woningen te bouwen, op het terrein toebehoorende aan de Herv. Kerk en gelegen midden in de plaats. Bereids hebben zij niet zonder goed gevolg, Circulairen met Teekening, Begrooting en Voorwaarden naar onderscheidene oorden des Rijks afgezonden, doch op dat allen die deze goede zaak mogten wenschen te bevorderen, in dezen niet onkundig zouden zijn, zoo zijn wij te rade geworden door middel der Nieuwsbladen het bovenstaande ter algemeene kennisse te brengen.

Kerkvoogden en Notabelen voornoemd,
J. WIGERI ABERSON, Predt.
G. D. SANGSTER, Kerkvoogd.
A. ROBOL, „
C. PLUKHOOY, Notabel.
J. W. A. SANGSTER, „
A. VAN NAHUYS, „
J. VAN REES, „

De Personen die in de verschillende Steden en Plaatsen des Rijks, met bovenstaande Zaak meer bekend zijn, zich tot het geven van verdere inlichtingen bereid hebben verklaard en bij wien gelegenheid is tot inschrijving, zijn onder meer anderen.

Voor *Amsterdam*, Ds. H. H. SLUITER, Keizersgracht, bij de Brouwersgracht.
R. J. SCHIMMELPENNINCK, Heerengracht, bij de Vijzelstraat.
F. MULLER, Singel, bij de Oude Spiegelstraat.
's Gravenhage, E. W. VAN DAM VAN ISSELT.
C. H. T. Bar. NAHUYS.
S. VAN HOOGSTRATEN.
Leyden, Mr. H. A. LISMAN.
Rotterdam, W. S. v. D. BERGH v. HEYNENOORD.
Delft, C. HOEKWATER.
Ds. W. H. HAVERKORN v. RYSEWIJK.
J. C. PERK.
Dordrecht, Ds. T. A. FRUIN.
TEN ZELDAM GANSWIJK.
Gouda, MOERKERKEN VAN DER MEULEN.
Haarlem, F. H. KLEINE.
Utrecht, H. WALLER.
TEN HOLT.
Leeuwarden, J. L. HUBERT.
Arnhem, J. P. C. VAN TRICHT.
Zoelmond, Ds. J. C. v. D. VEUR.
Nijmegen, Ds. L. VAN HAAFTEN.
Middelburg, Ds. A. SLOTEMAKER.
Vlissingen, WESTPALM v. HOORN v. BURGH.
's Hertogenbosch, Ds. M. J. STRUIK.
J. G. BETZ.
Breda, Ds. J. C. M. v. D. BROEK.
Heusden, Ds. C. T. J. PAPE.

Behalve in vele andere Steden en Plaatsen des Rijks.

*** **COMMISSARISSEN en DIRECTEUREN der AMSTERDAMSCHE BRAND-ASSURANTIE COMPAGNIE,**
in den jare 1790 opgerigt, zullen gedurende de maand December en volgende maanden, des *Dingsdags* en *Donderdags* van *tien* tot *een* ure, ten Kantore van den Mede-Directeur ED. CROESE, op de Keizersgracht, bij de Utrechtschestraat, Buurt Y, N°. 158, te Amsterdam, vaceren ter betaling der gewone JAARLIJKSCHE UITDEELING van 5 pCt. (over het afgeloopen 63ste jaar), op de *Coupons* en 10 pCt. EXTRA UITDEELING op de *Aandeelen*: zullende de Coupons, alhoewel **behoorlijk ingevuld en geteekend** en de *Extra Uitdeeling* **niet** afzonderlijk betaald worden, en de Balans na primo Januarij 1854 voor de Aandeelhouders ter visie liggen.

*** Allen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den gemeenschappelijken Boedel van wijlen ISAAC SCHREUDER en JOHANNA GRISSIE, gewoond hebbende te Leyden, worden verzocht daarvan vóór of uiterlijk tot den 15den December 1853, *franco* opgave of betaling te doen, ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te Leyden.

*** Al degenen, die Gelden of Papieren te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan wijlen den Heer DIRK OVERKLIFT VAUPEL KLEYN, in leven Notaris, gewoond hebbende te 's Gravenhage, en aldaar op den 1sten October 1853 overleden, gelieven daarvan, uiterlijk vóór den 15den December eerstk., opgave te doen ten Kantore van den Notaris SCHMOLCK, in het Noordeinde, Wijk E, N°. 329, te 's Gravenhage.

*** P. VAN LOHUIZEN Hzn., Onderwijzer te Almen, bij Zutphen, vraagt, om zoo spoedig mogelijk in dienst te treden: Eenen KWEEKELING, van de P. G., en niet beneden de 16 jaren oud. Men vervoege zich met *franco* Brieven of in *persoon*, bij bovengen. Onderwijzer.

*** Men verlangt tegen 1°. Januarij, op een bloeijend Instituut als 4de SECONDANT: Een goed en vlug *Rekenaar*, van de Protestantsche Godsdienst, van den 3den of 4den Rang, 18 à 20 jaren oud, die gewoon is op eene goed ingerigte School onderwijs te geven en de orde te handhaven. Kennis van het Fransch, Engelsch of Hoogduitsch en Handteekenen zijn aanbeveling. Salaris ƒ 100. Brieven *franco*, onder Lett. D., bij W. F. DANNENFELSER, Boekh. te Utrecht.

*** **BOEKHANDEL — LEERLING.**
Voor een fatsoenlijk JONGELING is, in eene der Academie-Steden, in eenen wel gevestigden *Boekhandel enz.*, tegen 1°. Februarij 1854, gelegenheid ter opleiding in dat vak, op billijke voorwaarden, doch *liefst zonder Kost en Inwoning*. Ter bekoming van nadere informatiën gelieve men zich door *franco* Brieven, onder Lett. W. A. te vervoegen bij den Boekhand. C. J. BORLEFFS, Nieuwendijk, te Amsterdam.

*** **Voordeelig aanbod**, aan nog meerdere JONGELINGEN, van de H. G., ter opleiding voor Examen als Onderwijzer, met inbegrip van Mathesis en vreemde Talen. Adres *franco*, get. Z., aan de Boekh. Wed. J. R. VAN DIEREN, te Grave.

*** Men verlangt bij het 1ste Regiment Infanterie, in garnizoen te Maastricht, een SOLO-KLEPPENHOORNIST, en een SOLO-TROMBONIST, bezoldiging naar bekwaamheden. Gegadigden worden verzocht zich te adresseren aan het Bureau van gemeld Regiment.

*** Een gehuwd TUINMAN, van de Protestantsche Godsdienst, middelbare jaren en zonder Kinderen, zag zich gaarne tegen 1 Februarij 1854 geplaatst. Het Broeijen, Snoeijen en hetgeen verder tot zijn vak vereischt wordt is hij grondig verstaande en is in die zelfde betrekking nog werkzaam, maar door sterfgeval komt hij tegen dien tijd buiten betrekking, terwijl hij van de besten getuigen voorzien is. Hierop reflecterende gelieve men zich met *franco* Brieven, onder Lett. Z., te adresseren bij de Boekverkoopers M. WIJT & ZONEN, te Rotterdam.

*** **OPVOEDING EN ONDERWIJS.**
Eene Protestantsche Weduwe, geëxamineerd in alles wat tot eene beschaafde opvoeding behoort, zag gaarne een MEISJE uit den beschaafden stand (liefst eene *Weeze*) aan hare zorg, opleiding en onderwijs toevertrouwd. Nadere inlichtingen zijn door *franco* Brieven, onder Lt. N., verkrijgbaar bij den Boekh. C. BIELEVELT te Utrecht.

*** **ATTENTIE!!!**
In den nacht van den 19den op den 20sten November l.l., is uit den Nieuwwateringsveldschenpolder onder Wateringen, aan den Bouwman *K. Braat*, aldaar, ontvreemd geworden: Een Isabelkleurig RUINPAARD, zijnde geltjktands, hebbende een kleine Kol voor den Kop en zwarte Manen en Staart.
Die hetzelve aan den Eigenaar terugbezorgt of wel eenige aanwijzing omtrent het tegenwoordig verblijf van hetzelve kan geven, zal goed beloond worden.

*** Bij gelegenheid van het *St. Nicolaasfeest*, beveelt de ondergeteekende zich zijne geëerde Begunstigers beleefdelijk aan, daar ook dit jaar ten zijnen Huize wederom uitmuntende gelegenheid bestaat tot gebruik van IJS en verdere VERVERSCHINGEN.
CORNs. SIPKES,
Gr. Houtstraat, N°. 618, te Haarlem.

VERKOOPHUIS
Groote Markt.
Ontvangen eene ruime en fraaije sortering NIEUWIGHEDEN, geschikt voor *St. Nicolaas Geschenken*, KINDERSPEELGOED, SURPRISES ENZ.
J. P. KARTHAUS.
Haarlem, 29 November 1853.

HET GOEDKOOPE VERKOOPHUIS.
Ontvangen een groot assortiment NIEUWIGHEDEN, geschikt voor
St. Nicolaas Geschenken!
alsmede Fransche en Neurenburger
Kinderspeelgoederen!
Haarlem, Groote Houtstraat, N°. 624.
I. J. HERMAN.

*** **EERSTE QUALITEIT PORTWIJN,**
in Oporto gebotteld, en CARACAVELLOS, bij VAN DER NIEPOORT, O. Z. Achterburgwal, bij de Molensteeg, N°. 12, K.
ROODE, per Kist, inhoudende 36 Flesschen ƒ 56. Buiten de Stad ƒ 54.
WITTE, per Kist, inhoudende 24 Flesschen ƒ 38. Buiten de Stad ƒ 36,50.
ROODE en WITTE, per Flesch ƒ 1,60.
CARACAVELLOS, per Anker ƒ 50. Buiten de Stad ƒ 46. Per Flesch ƒ 1,20. De Aflevering geschiedt à contant, vrij aan huis; en buiten de Stad vrij aan boord: Kisten, Flesschen en Manden onder den prijs begrepen.

*** **BLEEKWATER. EAU DE JAVELLE**
van J. VAN GEUNS, te *HAARLEM.*
Door beroemde Deskundigen onderzocht en proefhoudend bevonden; sinds 1851 ingevoerd en met vrucht gebruikt bij de geoctroijeerde *Wasch-Toestellen* van *J. Doedens Jr.*, firma *J. P. Jahnus en Zn.*, wordt het groot huishoudelijk nut van dit vocht meer en meer door ons geheele Vaderland gestaafd.
Doelmatig wordt het gebezigd op alle wijzen tot bleeking van Lijnwaad, wegneming van alle smetstof en schadelijke reuk, zuivering van lucht, reiniging en ontkleuring van bevlekte Boek- en Plaatwerken, volgens gedrukte aanwijzing, in alle Dépôts in de voornaamste Steden verkrijgbaar. Ter vermindering van de kosten van transport, is vooreerst op dadelijke aanvragen en spoedig in de voornaamste Dépôts te bekomen:

EAU DE JAVELLE DOUBLE,
GECONCENTREERD BLEEKWATER.
Hetwelk alleen in Kruiken afgeleverd, met eene gelijke hoeveelheid water verdund kan worden, en alsdan in kracht en eigenschappen met het gewone Bleekwater gelijk staat, en die eigenschappen duurzaam behoudt.
Alleen in Flesschen bewaard, vermindert het in kracht. Op Zegel en Etiquette moet men letten, en zich wachten voor min proefhoudende namaaksels.
Op sommige plaatsen kunnen nog solide Handelaars in *Kruideniersswaren*, als **DEPÔTHOUDERS** op *franco* aanvrage, worden aangesteld.

*** De echte HAVANA GUAVA GELEY, beroemd wegens hare geneeskracht in *Borst-* en *Keelziekten* en *Verkoudheden*, en als zoodanig bij vele Heeren Doctoren bekend, is te bekomen à 60 Cents per Doos, bij de Heeren Apothekers *van Olst*, Leidschestraat; *Borger*, te Haarlem; *Taveu raat Elkman*, te Rotterdam; *Rosendaal*, te Dordrecht; *Traas*, te Zaandam; *Appelboom*, te Bergen op Zoom; Mej. de Wed. *Milius*, te Utrecht, en den Heer *Ruisendaal*, in de Gravenstraat, te Amsterdam.

*** **BELANGRIJK BERIGT.**
Volkomen genezing van het STAMELEN en alle andere SPRAAK-GEBREKEN, zonder Medicijnen noch Operatiën.
In korten tijd kan men van dit even lastig als ongelukkig gebrek, voor altijd radicaal zonder Medicijnen of Operatiën geholpen worden, zelfs voor die lijders, die reeds alles zonder hulp beproefd hebben of voor onherstelbaar verklaard zijn, waarvan men tot overtuiging aan belanghebbenden, niet alleen door attesten maar door kennismaking van personen, vroeger zware stamelaars en door loftuitingen in onze Hollandsche dagbladen de overtuiging verschaffen kan. Consultatiën des Woensdags en Donderdags, van 's morgens negen tot 's namiddags vijf ure, in het Hotel *de Kroon* op de Groote Markt, bij den Heer VAN DEN BROEK te Haarlem. Brieven *franco*. Behoeftigen kunnen kosteloos geholpen worden.

BORSTAANDOENINGEN,
Verkoudheden, Zinkens, Heeschheid, Kinkhoest enz.
Uit de onderzoekingen, die door de Geneesheeren der Parijsche Hospitalen gedaan zijn, blijkt, dat de **Siroop en Borstkoekjes** der **Arabische Nafé**, van G. DELANGRENIER, te Parijs, de beste Borstmiddelen zijn om bovengenoemde *Aandoeningen* te bestrijden. Deze middelen maken eene uitzondering op andere bereidingen voor den Borst, doordien zij noch *Opium* noch *Zuren* bevatten.

MAAGPIJNEN.
Maagontsteking, Ontsteking van Maag en Ingewanden, Overprikkeling.
De lijders aan Maagpijnen en geprikkelde Ingewanden zullen, in den door *Delangrenier* bereiden *Racahout*, eene voor de Maag geschikte Spijs vinden; door deszelfs *voedende* en opwekkende eigenschappen is dezelve bijzonder geschikt voor *Vrouwen*, *Minnen* en *Kinderen*; deze zelfstandigheid bewaard de Kinderen voor *Engelsche Ziekte* en andere, aan dien leeftijd eigene ongesteldheden.
Deze bereidingen zijn de *eenigen*, die door de Geneeskundige *Academie* en *Faculteit* van Parijs goedgekeurd zijn. Ten einde zich voor de Belgische namaak te behoeden, en overtuigd te zijn dat dezelve uit de Fabriek van den Heer *Delangrenier*, te *Parijs* afkomstig zijn, moet men zich aan het *Hoofd-Depôt* voor Holland, bij den Heer *F. E. van Santen Kolff*, te Rotterdam, of de volgende Heeren Depôt-Houders aanmelden, alwaar deze bereidingen *alleen* in Flesschen of Doosjes afgeleverd moeten worden, die met het *Cachet* van den Heer *Delangrenier* verzegeld zijn. *H. van Kerckhoff*, Verkoophuis, te Amsterdam, en de Wed. *A. P. Milius*, te Utrecht.

*** **TE HUUR:**
Met één Mei aanstaande, bij de Wed. *H. Jacobsen*, te Elkom, aan den Straatweg van Arnhem op Zutphen, VIER BENEDEN- en EENE BOVENKAMER, waarvan er twee geplafonneerd, allen Behangen en van Stookplaatsen voorzien, benevens Keuken, Kelder, Zolder, Meidenkamer en Welwaterspomp, Bloem- en Moestuin naar verkiezing. Te bezien elken Maandag en Donderdag. Adres met *franco* Brieven bij de Wed. H. JACOBSEN, te Elkom.

*** **TE HUUR:**
In het Dorp Prinsenhage op de Markt, op ½ uur afstands van Breda, een geheel nieuw opgebouwd BOVENKWARTIER, met een fraai uitzigt op de Straatwegen van Breda naar Antwerpen en naar Bergen op

Zoom, voorzien van eenen vrijen opgang, en bestaande in zes ruime Kamers en eene Dienstbodenkamer, allen behangen en geplafonneerd, Balkon, Keuken met Wel- en Regenwaterspompen, grooten Zolder, enz. Te betrekken met 1 Mei 1854 of vroeger. Adres, met *vrachtvrije* Brieven, aan den Notaris K. H. BODE, te Prinsenhage.

⁂ **UIT DE HAND TE KOOP:**

Eene complete en zeer goed ingerigte BOEKDRUKKERIJ, met twee Persen, en hetgeen verder tot hetzelve behoort, zijnde nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te Leyden.

⁂ **DONKERE SCHIMMELS.**

Door toeval te KOOP: Een paar uitmuntende DONKERE SCHIMMELS, van vier en vijf jaar, mak in alle Tuigen. Adres bij den Boekhandelaar K. W. PICKHARDT, te 's Gravenhage.

⁂ **HOUTVERKOOPING**

op Vrijdag den 9den December 1853, des voormiddags negen ure, op den Huize *Weldam* bij Goor, van eene aanzienlijke partij zware EIKEN BOOMEN op Stam, staande op diverse Erven onder het Landgoed *Weldam* voormeld.

⁂ HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Oosterduin*, onder Overveen, op Woensdag den 14den December 1853, des voormiddags ten 10 ure, van eene mooije partij diverse soorten van zwaar HAKHOUT, benevens eenige zware IEPEN en POPELEN BOOMEN.

⁂ HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Marienbosch*, in de Vogelenzang, op Donderdag den 15den December 1853, des voormiddags ten 10 ure, van eene mooije partij diverse soorten van zwaar HAKHOUT.

⁂ HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Leijduin*, in de Vogelenzang, op Vrijdag den 16den December 1853, des voormiddags ten 10 ure, van eene mooije partij diverse soorten van zwaar HAKHOUT, benevens eenige ESSCHEN, IEPEN en SPARREN BOOMEN.

⁂ HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Croesbeek* vroeger genaamd *Schapenbos*, in de Vogelenzang, op Zaturdag den 17den December 1853, des voormiddags ten 10 ure, van eene mooije partij diverse soorten van zwaar HAKHOUT, benevens eenige zware IEPEN BOOMEN, geschikt tot *Werkhont*.

⁂ BUIKSLOTER-HAM.

Rs. v. ZOELEN, B. H. EVERS en A. M. BRASKAMP, Makelaars, te Amsterdam, zullen als lasthebbende van hunnen Principaal, op Zaturdag den 10den December 1853, des morgens ten 10 ure, in *het Regthuis* te *Sloterdijk*, ten overstaan van den te Amsterdam residerenden Notaris H. A. J. AMYA ESSER, Verkoopen:

De door haren zeldzame vruchtbaarheid en onuitbouwbaren Kleigrond, sedert jaren vermengd met de Meststoffen uit de Grachten der Stad Amsterdam, welbekenden **NIEUW DROOGGEMAAKTEN POLDER**, genaamd *DE BUIKSLOTER-HAM*, met zijnen hechten en sterken Zeedijk, gelegen aan den Noordelijken Oever van het IJ, tegenover de Stad Amsterdam, tusschen het Tolhuis en de Nesserton, Gemeenten Buiksloot en Amsterdam, voor ongeveer twee derde gedeelte omgeven door de Waterlandsche en Noord-Hollandsche Kanaaldijken, met de daarop staande en in aanbouw zijnde HEEREN-HUIZINGE, SCHUUR, STOOMGEMAAL, ARBEIDERSWONINGEN en verdere GEBOUWEN en GETIMMERTEN, met inbegrip van het daarop te velde staande KOOLZAAD, te zamen groot 222 Bunders, 6 Roeden en 25 Ellen; en zulks in 15 Percelen, welke eerst ieder afzonderlijk geveild, daarna in verscheidene Massa's en eindelijk in eene generale Massa gebragt zullen worden. Breeder bij Biljetten omschreven en dagelijks te bezigtigen De Bewijzen van Eigendom en Kaart, mitsgaders de Veilconditiën, zullen gedurende 8 dagen voor den Verkoopdag ten Kantore van bovengenoemden Notaris te Amsterdam, Rok-in, D 81, alsmede Copij der Veilcondiën en Kaart ten Kantore van den Notaris J. EYKEN, te Purmerende, ter inzage van Gegadigden gereed liggen. Informatiën aan het Terrein en bij bovengenoemde Makelaars.

⁂ Op Zaturdag 17 December 1853, namiddags ten één ure, zal te Utrecht, in het openbaar, ten overstaan van den Notaris Mr. H. A. R. VOSMAER, worden geveild:

Eene kapitale BOEREN-HOFSTEDE, bestaande uit eene Woning, Bakhuis, drie Bergen en drie Schuren, waarin Stalling voor 46 Koebeesten, met ruim 72 Bunders BOUW-, WEI-, HOOI- en BOOMGAARDLAND, alles bij elkander gelegen in den Polder Heicop, onder Ouden Rhijn en in het West-Nedereind van Jutphaas. Verhuurd te zamen voor *f* 1751 jaarlijks tot 1860. In vijf Percelen, eerst afzonderlijk, daarna in ééne massa te veilen. Nadere inlichtingen ten Kantore van den Notaris *Vosmaer* voornoemd.

Voor slechts

30 Ct. HISTOIRE DE LA NEÈRLANDE.

Depuis les temps reculés jusqu'a nos jours.

20 Pages avec 40 Portraits.

Nog weinige Ex. zijn hiervan *à contant* te bekomen bij den Boekhandelaar H. v. CITTERT. St. Janstraat, te Amsterdam.

⁂ Bij den Boekhandelaar J. A. VAN WOESTENBERG, te Utrecht, is verschenen en naar de meeste Steden verzonden:

I. Illustrissimorum et reverendissimorum D. D. JOHANNIS VAN SANTEN, Archiepiscopi Ultrajectensis et HENRICI JOANNIS VAN BUUL, Episcopi Harlemensis, epistola ad summum pontificem *Pium IX*, de literis apostolicis Ex qua die, d. d. 4 m. Martii 1853, gr. 8°. *f* 0,20.

II. Brief van de doorluchtige en hoogwaardige Heeren JOHANNES VAN SANTEN, Aarts-Bisschop van Utrecht, en HENRICUS JOANNES VAN BUUL, Bisschop van Haarlem, aan Z. H. Paus *Pius IX*, over den Apostolischen Brief „Ex qua die" van 4 Maart 1853, gr. 8°. *f* 0,20.

⁂ Door W. H. VAN HEYNINGEN, is verzonden:

BEELDEN UIT HET VERLEDEN

DOOR

G. P. KITS VAN HEYNINGEN.

Predikant te Oudewater.

Een deel in Carton, Vignet op Staal. Prijs *f* 3,25.

ZEER GESCHIKT VOOR ST. NICOLAAS GESCHENKEN

Door den Boekverkooper H. W. MOOY, Heerengracht bij de Leliegracht te Amsterdam, is uitgegeven en verzonden:

I. TWEE LEERKNAPEN.

Een geschenk voor Jongelieden bij hunne intred in de Wereld.

van MARY HOWITT,

DOOR OOM GERRIT.

Prijs in Linnen, verguld op plat *f* 1,75.
„ Gebrocheerd „ 1,45.

II. HET LEVEN DER APOSTELEN

met Aanteekeningen uit hunne Schriften,

NAAR HET ENGELSCH.

Prijs in Linnen, verguld *f* 1,55: Gebrocheerd *f* 1,30.

⁂ Eenige duizend Stuks **EIKEN STEK** te KOOP, bij JAN JONKMANS, onder Heerenveen, lang 1 El, 5 Palmen, verplant, en dus van den Penwortel gestoken, voor eenen civielen prijs, en *franco* Amsterdam te leveren voor ***f* 7 de 1000.**

⁂ Bij J. G. BROESE, te Utrecht, is uitgegeven:

A. VROLIK, Le Système monètaire du Royaume des Pays-Bas, la nefonte des vieilles monnaies d'argent et la démonétisation de l'or. . . . . . . *f* 2,50.

Hetzelfde: (Nederduitsche Taal) . . . . „ 2,10.

Journal voor den Med. Doctor, Zakformaat in Etui *f* 1,50.

(Dit Zak-Journal is voor practiserende Geneesheeren zeer doelmatig ingerigt, om hunne dagelijksche aanteekeningen te houden.)

⁂ Bij A. C. KRUSEMAN, te Haarlem, komt van de pers:

I. EDUARD REUSS,

Geschiedenis der CHRISTELIJKE GODGELEERDHEID.

GEDURENDE HET APOSTOLISCH TIJDVAK.

Vertaald door C. BUSKEN HUET.

Eerste Deel . . . . *f* 3,70.

II. BELIJDENISVRIJHEID,

EEN STRAFGEDING IN PRUISSEN.

Uit het Hoogduitsch vertaald en medegedeeld door C. BUSKEN HUET . . . . *f* –,90.

⁂ **VOOR SINT-NIKOLAAS!**

VERHALEN VOOR JONGE LIEDEN,

ter **bevordering van deugd en godsdienstzin**, door ***H. ZEEMAN.*** Groot formaat, met 4 fraaije gekleurde Platen, in prachtband. Prijs *f* 1,10.

Bovenstaand is een goedkoop, groot, mooi Boek, van uitmuntenden inhoud, en wordt heden uitgegeven bij G. THEOD. BOM, *Kalverstraat*, E., 10, te Amsterdam.

⁂ Dezer dagen komt van de pers, bij A. C. KRUSEMAN, te Haarlem:

AURORA,

JAARBOEKJE VOOR 1854,

met zes keurige Staalgravaren, waaronder het PORTRET van den Dichter

H. TOLLENS Cz.

Gebonden in een geheel nieuwen en eigenaardigen Band. *Genre en bois robuste.* . . . . . Prijs *f* 4,90.

⁂ Bij de Wed. M. MELDER, te Utrecht, is verkrijgbaar gesteld:

HET BLOED VAN JEZUS CHRISTUS, ZIJNEN ZOON REINIGT ONS VAN ALLE ZONDEN.

Leerrede over 1 Johannes 1: Vs. 7.

DOOR

H. F. KOHLBRUGGE,

Doctor in de Godgeleerdheid, Predikant der Nederlandsch-Gereformeerde Gemeente te Elberfeld.

Prijs 10 Cents.

Deze Leerrede wordt als eene eenvoudige en schriftmatige bewijsvoering van de waarheid der voldoening en verzoening in het bloed des Heeren ten sterkste aanbevolen, zoowel aan die, welke van de Groningsche leer zijn, als aan die, welke door dezelve bedroefd worden.

⁂ Door E. J. BRILL, Boekhandelaar te Leyden, zal den 2den en 3den December aanst., worden verkocht, de nagelaten **BIBLIOTHEKEN** van wijlen den Heer F. A. T. FRITZE, in leven Med. Doct. te 's Gravenhage en J. L. D. GESELSCHAP, benevens die van een' kundigen liefhebber.

In dezen Catalogus vindt men, eene voor Bibliographen, hoogst belangrijke verzameling van OUDE DRUKKEN (INCUNABELEN) van de jaren 1472 — 1530, alle hoogst zeldzaam voorkomende.

De Boeken over *Godgeleerdheid*, *Wijsbegeerte*, *Oude* en *Nieuwe Letterkunde*, *Geschiedenis*, *Regtsgeleerdheid*, *Geneeskunde*, *Natuurlijke Historie*, *Land-* en *Volkenkunde*, zijn de aandacht van alle beoefenaars dier vakken overwaardig, terwijl Werken van *Kunst* en *Smaak*, *schoone Gravuren* en *zeldzame Portretten*, deze verzamelingen, ook voor een uitgebreider Publiek zeer belangrijk maken. De Catalogus is bij de voornaamste Boekhandelaren des Rijks voorhanden.

⁂ Bij A. C. KRUSEMAN, te *Haarlem*, komt he[den] van de pers:

I. BEGINSELEN DER WERKTUIGKENNIS

Overzigt der belangrijkste middelen tot het overbrengen van beweging,

ten gebruike voor Werklieden en als Han[d]leiding op Industrie-Scholen.

Met drie uitslaande Platen, door

W. M. LOGEMAN. *f* 1,[...]

Ten dienste van het Onderwijs op Industrie-Schol[en] zijn van dit Werkje ook de Platen afzonderlijk verkrijgba[ar].

II. DE WONDEREN VAN DEN DAG

Bijdragen tot de kennis en bestrijding van eene verde[r]felijke rigting des tijds, door

Dr. D. LUBACH. *f* –,6[...]

INHOUD: **Inleiding.** Overhelling van onzen tij[d] tot een in wetenschappelijke vormen gehuld bijgeloof. — Verderfelijkheid daarvan voor de wetenschappelijke o[p]leiding des volks. — Tafeldans en Klopgeesten.

De Tafelbeweging. Hare veronderstelde en wa[re] oorzaken. — Hypnotisme. — Proeve van Faraday.

De Klopgeesten. Wijze waarop deze zich ope[n]baren. — Media en Spiritualistische Cirkels in Noord-Amerika, Theoriën dienaangaande. — Ophelderingen.

LAATSTE AANBIEDING

VAN

VIJF DEELEN VAN DE HUISVRIEN[D]

VOOR DEN

verminderden prijs van ZEVEN GULDEN.

Ondergeteekenden bieden aan de Jaargangen **VI — X** van bovengenoemd Tijdschrift, tegen den uiterst geringen prijs van **ZEVEN GULDEN.** Prospectussen en Deelen ter inzage, zijn bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar.

De Uitgevers meenen hierbij nog bepaald de aandacht er op te moeten vestigen, dat zij reeds op den loopenden Jaargang genoegzaam geen Exemplaren meer hebben doen drukken, dan voor het aantal inteekenaren benoodigd was, en besloten hebben dit evenmin te doen met de volgende Jaargangen, *zoo dat er van nu af geene nieuwe aanbieding van den Huisvriend tegen verminderden prijs zal gedaan worden.* Het aanzienlijk en gevestigd debiet, dat thans van dit degelijk tijdschrift bestaat, waarborgt hen, ook bij den uiterst geringen Prijs van *f* 3,00 per Jaargang, dat zij zonder verdere aanbiedingen de kosten ruimschoots kunnen dekken.

De inteekening op den volgenden Jaargang kan bij alle soliede Boekhandelaren geschieden, alsmede bij de Uitgevers

DE ERVEN C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

⁂ Bij H. V. VAN GOGH, te Rotterdam, is uitgegeven en alom verkrijgbaar:

OVER HET STEMREGT IN DE HERVORMDE KERK, door een voormalig **Kerkeraadslid.** Prijs 30 Cents.

⁂ Bij A. C. KRUSEMAN, te Haarlem, kwam heden van de pers:

I. DE NEDERLANDSCHE TAALKUNDE,

in haren aard en hare strekking.

Redevoering, ter aanvaarding van het Hoogleeraars-Ambt aan de Hoogeschool te Leyden, uitgesproken door

Dr. M. DE VRIES.

Prijs *f* –,60.

II. EGMOND.

TREURSPEL VAN GOETHE,

vertaald door J. A. VAN EEDEN. Prijs *f* –,60.

Terwijl *binnen zeer weinige dagen zal verschijnen*:

III. POLITIEKE POËZY

VAN

Mr. I. DA COSTA.

Met Vignet in Staal, in heel Linnen . . . *f* 1,95.

Te Haarlem bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.